

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR

A havi ártalban élve	12 fillér
Éves előfizetés	120 fillér
Éves előfizetés külföldre	150 fillér
Éves előfizetés külföldre postán szállítva	180 fillér
Egyes szám ára	12 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivételként
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 2.
A szerkesztőség kéziratok vétele
adására vagy megörzésére csak
váltkozik.
Előfizetők és hirdetőik a kiadó
hivatalhoz fordulnak.

XIII. évfolyam 110. szám.

Nagyvárad

Szombat, 1917 május 12.

Károly király köszönete a nemzethez.

**Ki kell tartanunk az új termésig. — Köszönet az áldozatkész-
ségért és türelemért. — Az ország egész lakossága méltó a
küzdő hősekhez. — Királyi köszönet a nőknek.**

A hivatalos lap holnapi száma a következő királyi kéziratot fogja közölni:

Kedves gróf Tisza!

Mögöttünk vannak immár a harmadik tél szenvedései és bár még több hónap választ el bennünket az aratástól, a beállott tavasz sem nagyon enyhíti helyzetünket: *ki kell tartanunk az új termésig.* Nagy Nekem a bizodalom, hogy ki is fogunk tartani!

Szivem sugallatát követem, amidőn a nemzethez szölok e nehéz időkben. Mélyen átérzem a nemzet minden szenvedését, *meleg köszönetet mondva azért az áldozatkész-
ségért és türelemért,* amellyel a háboru súlyos megpróbáltatását viseli, hálásan méltányolva mindazt, amit az ország egész lakossága szellemi és anyagi erejének csodálatos megfeszítésével véghezvitt; a mezőgazdáknak, iparosoknak, bányászoknak, szóval a gazdasági munka békés és kitartó harcainak erőfeszítéseit, akik a haza fennállásáért becsületesen *küzdő
hősekhez méltóknak bizonyultak.*

És benső köszönettel emlékezem meg *a hazafias nők* példás magaviseletéről, akik a nehéz időkben áthatatosságuk, gazdasági téren kifejtett tevékenységük és a felebaráti szeretet érvényének hathatós gyakorlása által örök időkre kiérdemelték a haza elismerését.

Elvárom mindenkitől, hogy megértve e nagy időknek mindnyájunkat munkára hívó parancsszavát minden erejét megfeszítve fog a jövőben is dolgozni és bizalommal, a jövőre irányzott pillantással kérem a Gondviselés bőszes áldását. Kísérje őket a haza érdekeinek szeretete továbbra is, munkálkodásukban pedig egy mielőbb eljövendő kor bizakodó reménye!

Megbizom Önt, hogy hozza ezt a nemzet tudomására.

Laxenburg, 1917. május hó 8.

KÁROLY s. k.

Gróf Tisza s. k.

Egyes szám ára 12 fillér.

A mi háborunk.

Nyugaton Arras és Aisne mentén folynak a nagy harcok, ellenségeink angolok és franciák teljes erővel indították meg a tavaszi offenzívát az új német állások ellen. Hindenburg zseniális visszavonulási tervével keresztül huzta az ellenség számításait és ennek tudható be, hogy az újabb meg újabb előretörések az egész vonalon mind kudarc-cal végződnek.

Hasonló a helyzet a gazdasági háboru terén is. Anglia kiéheztető politikája nem vált be, hiába szegődött melléje a kalmár Unió is. A közel három esztendő küzdelem, amelynek végső célja a mi megsemmisítésünk lett volna, ép oly távol áll ettől most, mint a kiinduláskor.

Ha mélyebben tekintünk az ellenség terveibe és eszközei közé, azt látjuk, hogy a katonai vitézség és erény példái inkább a franciák oldalán tapasztalhatók, az olasz a görzi határokon túl két esztendő mulva sem tudott tovább jutni, az angol pedig bár tagadhatatlan, hogy emberanyag szolgáltatása az utóbbi időben lényegesen haladt, azonban úgy a Champagneben, mint az Yser mentén inkább csak saját pozícióját védi.

Egyben azonban felülmulja valamennyi szövetségesét s ez pedig a pénz. Az angol uralja Páris, Róma és a többi szövetséges köreit. Azok az áldozatok, amelyeket az egyes államok a hadikölcsönök terén meghoztak aligha lettek volna elegendők az angol segítség nélkül.

Mily más a helyzet a mi feleinknél. Németország éppen a napokban fejezte be hatodik hadikölcsönét, amelynek fényes eredménye újabb tündöklő bizonyága a német erény és hazafiságnak. Ausztria hatodik hadikölcsönét most hozta napirendre, amelynek kilátásai az előző öthöz viszonyítva kétségtelenül kedvezőbbek. A másik két szövetséges balkán állam csaknem saját erejére

utalva vivja meg harcát gazdasági téren is.

Magyarország hatodik hadikölcsönével most lép a nyilvánosság elé. Az értékpapír, de különösen a járadékpiacra uralkodó kedvező helyzet, azon kívül a fentebb vázolt előnyös harctéri posztó, e tekintetben a közhangulatot igen bizakodóvá teszik. A járadékkölcsön kibocsátására kerülő típusai 6 százalékos biztos kamatozást hoznak, egyben a kötvények közfizetések-nél, elsősorban az adó megfizetésénél használhatók fel.

Bár terveink és kiviteli eszközeink saját erőnkkel külön-külön igénylik, azért célunk egy, az ellenség legyőzése. Az eddigi eredmények a mellett szólnak, hogy ha köteleességünket minden téren, tehát a most meginduló hatodik hadikölcsönben is teljesíteni fogjuk, azt el is érjük. Ez lesz a mi győzelmes háborunk.

A vérbefult nyugati offenzíva.

**Visszavert támadások.
Az antant offenzívája a macedóniai fronton sem sikerült.**

Berlin, május 11. A nagyfőhadiszállásról jelentik:

Nyugati harctér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. A tűzértség tevékenysége tegnap az egész arcai harcvonalon mindkét részről nagy hevességet ért el. Az angolok részleges előretörései Fresnoy-nál, Roexnél és Monchy és Cherisy között eredménytelenek maradtak. Az ellenség megkísérelte, hogy Bullecourt átkerüléssel elfoglalja, nagy veszteséggel visszavertük.

A német trónörökös hadserege. Az aránylag nyugodt délelőtti után estefelé a harci tevékenység Solesons és Laimz között ismét fokozódott. Különösen a Saissons-Laoui uton, Craunetól mindkét oldalt, az Aisne Marne osztona mentén, a Champagne-ban és helyenként az Argonnokban is fejlődött ki erősebb tűzértségi harc mindenféle kaliberű ágyúk részvételével. A franciák hevesebb támadásai a Mont d'Elver és a Corbeny perry surbaci ut között, valamint Prosenenél kudarcot vallottak.

Albrecht württembergi herceg hadserege. Különösebb esemény nem volt. Május 10-án légi harcban és a földről irányított elhárító tűzértségben az ellenségnek 18 repülőgépe és egy kötött léggömbje zuhant le. Richthofen báró hadnagy a 22-ik, Gostermann hadnagy a 20-ik ellenfelet győzte le.

Kelteni harctér.

A harci tevékenység csekély maradt.

Macedóniai front.

A franciáknak és szerbeknek a Cerna és a Vardar között megújult támadásai kísérletei az antant csapatokra nézve veszített

osata során már nem tudtak változtatni. A támadásokat teljesen visszavertük. A csapatok jelentéséből kiderül, hogy az ellenség

három napos sikertelen támadásában rendkívül súlyos veszteségeket szenvedett. Ludendorff, első főszállásvezető.

Az angol alsóház titkos ülése.

Ausztria-Magyarország belső helyzete. Az antant hadicéljait felesleges közölni.

Budapest, május 11. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Az angol alsóház legutóbbi titkos ülése foglalkozott Ausztria-Magyarország belső helyzetével, Németország tartalékával, a hajóvesztésekkel és a szövetségesek hadicéljaival.

Lloyd George kijelentette, hogy Ausztria-Magyarország belső helyzete nem felel meg a várakozásnak, Németország tartalékait már kimerítette, a hajóvesztések súlyosak bár, de nem pótolhatatlanok, a hadicélokról pedig azt mondta, hogy a szövetségesek hadicéljai ismereteseek, azokat közölni felesleges.

Ujabb 21000 tonna elsüllyesztés az Atlanti oceánon.

Budapest, május 11. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A tengrészeti vezérkar hivatalosan közli: Az Atlanti oceánon újabban 4 gőzöst és 3 vitorlást elsüllyesztünk el összesen 21000 tonna tartalommal.

Nikolajevics nagyherceg hazatérés vádjá alatt.

Budapest, május 11. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Az ideiglenes kormány hivatalosan közli, hogy Nikolajevics Miklós és Szergejusz nagyhercegek ellen köteleességmulasztás és hazatérés vádjá miatt vádat emelt.

Kelaten semmi esemény. Élénk repülő tevékenység az olasz fronton.

Kelteni és délkeleti harctér. Budapest, május 11. (Hivatalos.) Nincs különös esemény.

Olasz harctér. Budapest, május 10. (Hivatalos.) Az Isonzó alsó folyásán nincs esemény, élénk a repülőtevékenység. Höfer.

Oroszországi helyzetkép.

Budapest, május 11. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Helsingsfors, Kronstadt helyőrsége fellázadt. A tiszteket elcsapták és olyan határozatot hoztak, amelyben kijelentik, hogy hódolattal vannak az ideiglenes kormány iránt.

Budapest, május 11. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Köln. Zeiit. semleges forrásból jelenti, hogy Oroszországban még mindig véres parasztlázák vannak. A forrongó parasztok egyes kormányzóságokban a vetéseket felszántották, a bankokat kirabolták. A finnországi 56. gyalogezred csatlakozott a lázongókhoz és közösen a parasztsággal olyan határozatot hozott, hogy üdvözli a munkás-katona bizottságot és csak annak rendelkezésének veti alá magát.

A munkás-katona bizottság az antant szociálistáihoz.

Budapest, május 11. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Pétervári jelentések olyan eseményről adtak hírt, amely alkalmas arra, hogy a stockholmi kongresszust illuzorikussá tegye, avékkül hogy ez a békére hátrányos lenne. A munkás-katona bizottság ugyanis olyan határozatot hozott, hogy felhívást intéz az antant szociálistáihoz egy olyan önkormányzat érdekében, amelyen a kirpótlás és a szociális nélküli békét tárgyalt.

A méhek birodalmában.

Aranyos derűs napsugárban, tiszta kék ég alatt, ezer színtű virágszöngyvel borított illatos rét ölen fehér fűrtös virágu akácok körül halk zümmögést visszavetve a légy tavasszi szél és kicsiny fa házikókban szorgalmas munkát foly, mint valami hatalmas gyár belsejében, hol ezer és ezer kéz működik, hogy világra bocsássa a technika nagyszerű vívmányait.

A méhek birodalma ez, a hártya-szárnyak rendjébe és a fulánkocok csoportjába tartozó és az állatvilág legesodáltramelettőbb társaságának a méheknek birodalma, melyben tüneményes technikával folyik a termelés napkeltétől napnyugtáig, melynek eredménye a leggazdaságosabb és legegészségesebb tápanyag, a méz.

Oh ki tudja mióta élnek a világ egyetemesben ezek a kis technikusok, amelyeket a görög-római mítosz szerint Istenek nemzettek és már Zeus táplálkozott a hímettoszi méh mézével és amiket Varro a muszák maderának nevezett.

Valóban! Aristoteles-től Schellingig, Magótol-Dzieronig és Vergiliustól-Viktor Hugóig minden idők és népek költői és tudósai foglalkoztak vele.

Nálunk Pázmán Péter, Mikszáth, Arany, Tompa, Vörösmarty, Vajda, Szemere, Lónyay stb. munkáiban jelennek meg kedvesen a virágoknak ezek a szorgalmas kis vőlegényei.

Oh ki tudja, mióta szeretik egy egymást a virág és a méh? Annyi bizonyos, hogy egymás nélkül nem élhetnek ők és a munkájuk, az életük csak addig tart, míg gazdag a virág, amíg illat és szín pompázik a természet színpadán.

Mily lélekemelő érzés egy-egy óra ebben a tüneményes világban, ebben a mesés birodalmában, melyben a természetnek a fáradhatatlan nagyszámú oly nagy szorgalommal szállnak virágról virágra, összeszedik azoknak a himporát és viszik kicsiny műhelyükbe, hol feldolgozzák azt, azután ismét tovább szállnak, hogy gazdagon térjenek vissza kicsiny műhelyükbe!

S ha megfigyeljük a méhek társadalmát, azt látjuk, hogy nemcsak dolgoznak ők, hanem családi kötelességet is teljesítenek.

Es ez is oly nemessen végzik ők, mint a legreálisabb munkát amire hivatta vannak.

Amíg a dolgozók serege összehordja az anyagot, a másik csoport összegyűri azt a laboratóriumában és amikor tele van az edény, mesteri ügyességgel betapasztja azt.

A méhek mind egy anya körül csoportosulnak, mely ő nekik nem csak anyjuk, hanem királynőjük is, a mely körül való sággal őrt állanak, védik, oltalmazzák és rajongó szeretettel halmozzák el őt.

Ime nemcsak a szorgalomnak, hanem a szeretetnek is a jelképe ők. S hogy mi a méheknek az anya elég legyen annak magyarázatából anyai, hogy ha az beteg lesz, vagy elpusztul, oda lesz az egész család. Ugyes méhess legyen az, aki egy anyjától megfosztott méh családot ismét életre és munkára kel.

A méhek különben nagyon szaporák és ha köztük két anya kerül, úgy mindenkinek külön családja lesz. S miután a természet rendjénél fogva a szaporodás történet követel, az idősebb anya elhagyja kis szállását, kirepül, mit azután egész családja követ.

Utánna mennek, nem hagyja el egy sem, míg nem új lakást talál, ahol ismét megkezdhetik áldásos tevékenységüket. Amelyik nem dolgozik, annak szomorú a sorsa. Es a here, amelyet egyszerűen kidobnak a kis házikóból, mely előtt lehull és azután ott bizony éhen pusztul el.

Ime, a szorgalomnak, a munkának és összetartásnak mintaképe.

Bizony bizony mily áldásos volna, ha mentől többen megérténék a természetnek e

főlétes tikkát. Es azok akik kezükben hordarak életet és halált, a kik elhatározás folytán milliók vérszentelt meg ezt a drága földet, lezállanának egyszer a természetnek nyugalmas ölébe és meghajtanának büszke fejüket és mondanák: dolgozunk békében... Csak a két szót kellene kimondaniuk és megszűnnék a világ égése, helyebe lépne a tisztességes munka, megtelénék az elhagyott kaptárak dolgozó méhekkel és ebből a munkából új élet és áldás fakadna, amire bizony oly nagy szüksége volna ennek a szegény szenvedő hazának!...

Szilágyi Béla.

Nadragulya helyett hamis ötkoronások.

A pénzhamisító szövetkezet szerencséje.

Ugy derült ki ez a pénzhamisítás, adta elő a tegnapi tárgyaláson Ember Géza táblabíró, hogy Balázs Mojszi beperelte Balla Csirbán Györgyöt 800 korona erejéig. Ennyit adott ugyanis neki nadragulya, gyökér és más gyógyfüvek kitermelésére, árszára és szállítására. Tehát társas viszonyban voltak. Balla nem számolt el a pénzzel s ezért beperelte. A polgári per során nem jelent meg Balla, tehát elmakrocolták. Perújítással élt s ott tanukat jelentett be arra, hogy a pénzt pénzhamisítási eszközök beszerzésére adta neki Balázs Mojszi s akkor fel is jelentette az ügyességéért a miatt. A nyomozás megindult, de beígazolódott, hogy nem készítették pénzt, csak szövetkeztek e célra.

Hogy es hogyan történt, arra Csóka Tódor válaszolt a tegnapi tárgyaláson, amelynek bírái Persz Ferenc és Vajnovszky Vince voltak, jegyző: Gyarmathy Béla dr, ügyész: Farkas István.

A vádlottak sokan voltak, de kevesen jelentek meg. Csóka Tódoron kívül ott volt Balázs Mojszi, Balla Csirbán György, nem volt ott: Balázs Makszim, aki katona, Román Vantíné Imre Anna, aki meghalt, Szirb Mózes, szintén meghalt, Illés Sándor, amnesztiát kapott. Védők voltak: Zinner Samu dr, Székely Aladár dr, Lázár Aurél dr, ifj. Zigre Miklós dr, Schaefer Soma dr, Szeghalmy Sándor dr, Faragó Viktor dr, de csak Zinner Samu dr jelent meg.

Csóka Tódor, akit Csónka Tódornak is neveznek csibészörökben, beismeri, hogy bűncs. 1911-ben Szirb Mojszival Nagyváradon a Freiberger-koromában ismerkedtem meg. Ő azt mondta: „fogjunk hozzá” én tudom, hogy maga Debreczenben pénzhamisítási büntetve volt. Van emberem, aki pénzt ad hozzá. Ezzel a Buda koromában összehozott Balázs Mojszival, aki azt mondta, hogy ha tudunk pénzt csinálni, adnak pénzt. Én adtam kölcsön nekik 5 koronát.

Elnök: Hogy elbolondítsa őket, mutatott nekik egy tégelyt 5 koronással, hogy ez egy hamispénz. Mi?

Vádlott: Az emberek hazamentek a faluba s mikor visszatértek, megvásárolták az anyagot. Én egy gépet mutattam nekik s Lukács György utcában, a szesz lámpában meggyújtottam a szeszt, egy edénybe 5 koronát tettem. A szeszt után együt megittuk. Vettünk aztán komposztot, 4 kilót, 10 kiló alumínium port, 6 kiló angol szeszt s egy üvegben sósavat. Kimentünk egy koromába s ott 120 koronát mutatott fel az egyik ember, ebből kaptam 20 koronát. Az

emberek elmentek, részek voltak, összevették, összetörték a sósavat, erre elállottam az üvegtől.

— Es egy mese. De adta nekik a formát s látatta őket, hogy kimegy hozzájuk pénzt csinálni. Az eltört üveg sósavért 100 koronát fizettettek velük.

— Ok hibélték egy erdőriszt...

— Ez is mese. Maga mutatott nekik 5 koronát s erre belementek az üzletbe. Azután pénzt kapott s azt mondta, hogy részeg emberekkel nem szövetkezik.

Balla Csirbán György vádlott beismeri, hogy bűnös. Adott 100 koronát, de pénzt nem csináltak. Csóka nem akart csinálni. Pedig ő mutatott egy mintában 5 koronát. Erre eladtam egy tinót, a pénzt odaadtam Csókának s ő elment Debreczenbe. Egy az szony igazolni fogja ezt. Mordán Anna s neve.

Elnök: Hiszen ez a maga felesége!

Vádlott: Igen. A hamis formákat hoztam hozta Balázs Mojszi, én vittem fel a csendőrségre.

Balázs Mojszi kijelenti, hogy senkivel sem szövetkezett pénzhamisítás céljából.

Balla Csirbán György vallja, tiltakozott, hogy a férje lyesmibe belemenjen, mire Balázs Mojszi azt mondta, hogy ha az én feleségem volna, a fogad már a szomszédában keresne tőged.

Farkas István ügyész a pénzhamisítás büntetvényét vádját eljéti, csak szövetkezés vétségében kéri őket büntetőknek kimondani.

Zinner Samu dr védő kimutatja, hogy csak akartak pénzt hamisítani s erre szövetkeztek. Mivel pedig ez 1911 májusában volt, a feljelentés pedig 1914 júliusában történt, az ügy elévült.

A bíróság elévülés címén beszüntette a pert, amelynek szereplői közül ketten már kihaltak. Az ítélet jogerős.

A záróra rendelet.

Tudomására hozom az érdekelteknek, hogy a m. kir. miniszterium 1676/1917 M. E. számú rendeletével a tüzelő anyagokra való tszkarékoságról szóló 4479/1916 M. E., az 1123/1917 M. E. és a 25.001/1917 B. M. számú rendeletek helyébe 1917. évi május hó 10-től kezdve a következő rendelkezéseket léptette életbe.

Nyilvános étkező helyiségeket vendéglők, koromák, italmérő vagy elárúsító helyek, kávéházak, cukrázdák stb.) ha részük hatályban álló jogszabályban még rövidebb záróra még nincs megállapítva, éjféli 12 óráig tovább nem szabad nyitva tartani és mindereket a helyiségeket reggeli 5 óra előtt nem szabad kinyitni.

E rendelkezések nem vonatkoznak a vasúti vendéglőre, ha nyitvatartásukat az utas közönség érdekei kívánja. Éjféli 12 óra után megánlakásokban sem szabad a zárórára vonatkozó rendelkezések kijátszásával vendéglő látni olyan egyéneket, kiknek ott tartózkodása a szokásos rendszer vendéglátás körén kívül esik.

Az összes **szórakozó helyeket** (színházak, kabaré, mozgófénykép színházak, kert mulató helyek stb.) továbbá az összes mulató helyek (orfeum, dalszarnok, varieté, táncsterem, tánciskola stb.) valamint felolvasó hangverseny és más efféle nyilvános termekeket és helyiségeket **esti 10 óra után** nem szabad nyitva tartani.

Nyitvartartási **üzleteket**, boltokat az azokhoz tartozó irodái és raktárhelyiségekkel együtt 1917 évi május hó 10-től kezdve reggeli 6 óra előtt kinyitni és este 7 óra

tul nyitva tartani, azokat az üzleteket pedig amelyekben kizárólag vagy túlnyomóan **élelmi vagy egyedáru cikkeket** árusítanak **reggel 5 óra előtt** kinyitni és este 8 órán **tul** nyitva tartani nem szabad. Ugyanezen rendelkezés áll az előbbiakban nem említett nyílt üzletekre is, kivéve azokat amelyekben kizárólag anyag megmunkálás folyik, amelyekben a közönségnek kizárólag helyben való fogyasztása szolgálhat ki élelmiszereket.

Ha az előbb megnevezett üzletek az utcán árusítanak élelmiszereket, az utcán át való árusítás csak olyan időben történhetik, amikor a nyílt árusítási üzletek is nyitva tartható.

Aki ezen rendelet rendelkezéseit vagy a rendelet alapján tett hatósági intézkedéseket megsérti, az amennyiben ocsokmánya súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronaig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ezen rendelet 1917 május 10-én lépett életbe.

Lukács Ödön,
polgármesterhelyettes.

Az állam a házasságkötések szaporodásáért.

Értékében föl nem becsülhető az ember veszteség úgy a hadakozó fronton, mint az ország belsejében. Szemléletmást fog az emberiség. Ennek okát nemcsak a háboruban kell keresnünk. A háború nagyon sokban hozzájárul ehhez, de nagyjából sok más körülmény okozza a népesség rohamos pusztulását.

Nálunk nagyon sokan szinte irtóznak a házasságkötéstől, a családalapítás magasabb hazafis kötelességétől. Feltűnően kevés a házasságkötések száma. Ennek több akadálya van. Az egyházi, katonai és polgári hatóságok mindent megtesznek a nőszülai kíváncsi érdekében.

Mi inkább az erkölcsi felfogás meglazulásában a családalapítással járó komoly kötelességektől való irtózásban, a könnyű, gondatlan élet kedvelésében látjuk a feltűnően ritka esküvők számát. Ez mindenképp erkölcsi és nemzeti szempontból veszedelemmel fenyeget s ezért meg kell találni a módját, amely az esküvők számát növeli.

Elsősorban az egyezrek anyagi és szellemi helyzetének megjavítására szükséges intézkedések megtétele kívánatos. Mint értesülünk, a munkából a kormány máris kiveti a részét. Törvényjavaslatot dolgozott ki, melynek célja a házasságkötések szaporodásának biztosítása. Az annyira szükséges törvényjavaslat megkönnyíti a családalapítást, intézkedik az anyag védelméről, segítve a többgyermekes szülőket.

E törvényjavaslatban a kormány sembeáll az elterjedt egyke rendszerrel s úgy tervez, hogy az egy gyermekes szülők felvagyona az államra száll.

A törvényjavaslat az agglagényekre is kiterjeszkedik, akikre magas nőtlenségi adót vet s ezzel jórészt befellegzett az agglagényi szűr életnek.

Ez üdvös tervek csak javaslat alakjában vannak meg. Hálásuk csak törvényerőre

emelkedés után lesz érezhető. Most, hogy nagy a vérvesztésége a nemzetnek, a nagy pusztulás pótlására semmiféle kényeztető rendszabálytól nem kell visszatérni.

Olcsóbb lesz a zsír.

Hét korona kilója.

Az bizonyos, hogy kevés dísznót lehet hízlatni az idén, mert nehéz az élelmet megszerezni. A dísznözeinek a telen olyan ára lesz, hogy megfizetni sem lehet. Éppen ezért már korán kell gondoskodni olyasvalamiről, ami a dísznözsírt eikkrel pótolja.

Az ételzsírok termelésének fokozását vette fel programjába az Olaj- és zsíradékügyi bizottság, ezért, hogy a várható zsírhányt már előzetes intézkedésekkel enyhítse.

Az ebben az irányban folyó tanácskozások alatt az a terv merült fel, hogy körülbelül 50-100 000 vagyon legfontosabb emberi élvezetre alkalmas olajokat és fagygyut fognak éleltsírrá feldolgoztatni és a Közélelmezési Hivatal utasításai szerint a kereskedelem útján a fogyasztókhoz eljuttatni.

Ehhez a nagyszabású üsléthez — mely 100 millió K t meghaladó tőkét fog igényelni — szükséges **összeget előrelátni** tól az állam fogja rendelkezésre bocsátani, amely esetben a termelt zsír aránylag igen olcsó is lesz. Az eddigi számítások szerint kilogramja 7 koronába fog kerülni.

Hol van fehér kenyér és kalács?

Visszaélések a közönség rovására.

Nagyvárado a közlelmezés ellátása, a háborus viszonyokat tekintve, elég rendben történik. Az élelmezési ügyosztály gondolkodott arról is, hogy, a nehéz viszonyok dacára, fehér kenyér is jöhessen forgalomba, a pékek kapnak nullás lisztet is fehér kenyér előállítására.

A pékek azonban beszüntették jórésben a fehér kenyér sültését, állítólag azon okból, mert a maximált áron nem adhatják a fehér kenyeret. Egyik-másik péket feljelentették és meg is büntették, mert a fehér kenyeret magasabb árért hozták forgalomba.

A pékek — tiestelet a kivételnek — most fehér kenyér helyett kalácsot sütnék nullás lisztből, amelyet magas áron adnak el. Így aztán a kenyérnek szánt fehér liszt mint kalács kerül forgalomba.

A gomba módra elszaporodott bodegák, különösen a kóser bodegák, nagy mennyiségben árulják a kü'öfésle kalácsot, fonatost, szakgatott kalácsot stb. És pedig egészen nyíltan, még a kirakatba is kiesszik. Sőt az egyik kóser-bodega ablakában teljesen a régi alakban sült u. n. kerek szemlyét is láttunk felhalmozva. Pedig a szemlye készítése miniszteri rendelettel el van tiltva. Ezt azonban nem látja a rendőrség, pedig ha kötelességszerűleg örködnék a rendelet betartásán, könnyen megtudhatná azt is, hogy honnan kerülnek ezek a szemlyék a kóser-bodegákba.

Állítólag az illető pékek, akik a küla

féle kalácsokat sütik, úgy jutnak a kalács-hoz való liszthez, hogy a barna kenyeret teljesen friss, meleg állapotban mérik ki, amikor tetemesen súlyosabb. És pedig akik meleg, friss és fehér kenyeret, vagy kalácsot vesznek, kétezeres mennyiségről szóló jegyet kötelesek adni.

Ast hisszük, hogy mindezekről a szabálytalanságokról és visszaélésekről Lukács Ödön főjegyzőnek nincs tudomása.

A fehér kenyér sültésének és kiszolgáltatójának kérdését valamiképpen rendezni kellene. Mert tagadhatatlan, hogy arra gyomorbetegeknek, gyenge betegeknek szükségük van, de ne juthasson mindenki hozzá, akinek jó egészsége és sok pénze van.

Államsegélyek kiosztása.

Az államsegélyben részesülőkkel közlöm, hogy folyó évi május 1 től 31 ig esedékes államsegély kifizetések végétt május 14-én a Tüvöltő-laktanyában jelentkezzenek délelőtt 1-300 ig, délután 5501-től 6800 ig. Május 15 én kedden délelőtt 1301-től 2600 ig, délután 2601-től 2800 ig és 6801-től 7800-ig. Május 16-án szerdán délelőtt 2801-től 3000 ig, 3201-től 3600-ig, 4001-től 4200-ig és 7801-től 7900 ig, délután 3001-től 3200 ig, 3601-től 4000 ig és 7901-től 8500 ig. Május 17 én csütörtökön délelőtt 4201-től 5500 ig, délután 8501-től 9624-ig.

Házipénztár: Május 14 én hétfőn délelőtt 1-től 200 ig, délután 5501-től 5700-ig. Május 15 én kedden délelőtt 1301-től 1500 ig, délután 2601-től 2800-ig. Május 16 én szerdán délelőtt 7801-től 7900-ig délután 7901-től 8000 ig. Május 17 én csütörtökön délelőtt 4201-től 4400-ig.

Adópénztár: Május 14-én, hétfőn délelőtt 201-től 500 ig, délután 5701-től 6000-ig. Május 15-én, kedden délelőtt 1501-től 1800 ig, délután 6801-től 7100 ig. Május 16 én, szerdán délelőtt 2801-től 3000 ig, délután 3601-től 3200 ig. Május 17-én, csütörtökön délelőtt 4401-től 4700 ig, délután 8801-től 8900 ig.

Tüvöltőlaktanyai segélypénztár: Május 14 én, hétfőn délelőtt 501-től 900 ig, délután 6001-től 6400-ig. Május 15-én, kedden délelőtt 1801-től 2200 ig, d. u. 7101-től 7500 ig. Május 16 én szerdán délelőtt 3201-től 3600 ig, délután 3601-től 4000-ig. Május 17 én csütörtökön délelőtt 5201-től 5500 ig, délután 8501-től 8800 ig sorszámokkal ellátott egyéneket fogja fizetni.

Kert utcai fogyasztási adóhivatali segélypénztár: Május 14 én hétfőn délelőtt 901-től 1300 ig, délután 6401-től 6800 ig. Május 15 én kedden délelőtt 2201-től 2600 ig, délután 7501-től 7800-ig. Május 16 én szerdán délelőtt 4001-től 4200 ig, délután 8001-től 8500-ig. Május 17-én csütörtökön délelőtt 5201-től 5500 ig, délután 8501-től 8800 ig sorszámokkal ellátott egyéneket fogja fizetni.

Hogy a kifizetés főnyakadát ne szenvedjen, minden egyes államsegélyezett tartozik magával hozni váltópénzt és ast a kifizetés alkalmával a pénztárnál beváltani. Mindazok, akik az államsegély könyvért a fentebb jelzett sorrendben a kifizetési napokon meg nem jelennek, azok államsegélyeit csak egy később meghatározott napon fogják megkapni.

Nagyvárado, 1917 évi május hó 9 én.

Juricskay Barna,
pénz és adóügyi tanácsos

* „Korona szappan-por.“ Nem kell szappan, sem szóda, sem mosópor. Hőfehérre mos, a ruhának nem árt, minden szomagon a törvényszéki vegyészati tanusítvány. Egy félkilós doboz ára 25 kgr. ruhára 1 korona. Egyedüli főraktár: Parkas István „Apolló drogeria“ Nagyvárado. Telefon 13-02.

Bérmálás a székesegyházban.

Holnap, vasárnap gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök rendelkezése folytán bérmálás lesz a nagyváradí l. szert. székesegyházban. Rendszerint Nagyváradon Pünkösöd szent ünnepén részesülnek a jelentkezők a bérmálás szentségében, ezúttal azonban tekintettel az iskolákban korábban megtartandó évzáró-visszáltoakra, a holnapi napra rendelte el a megyéspüspök a bérmálást, hogy az iskolák megfelelő koru és a Szentlélek kegyelmében még meg nem erősített növendékei minden akadály nélkül részesülhessenek a bérmálás szentségében.

A holnapi bérmálásra mintegy 1400-an jelentkeztek a három nagyváradí plébánián.

A magasztos egyházi szertartás holnap, vasárnap reggel 8 órakor kezdődik. Figyelemztetjük tehát különösen a bérmászlókat, hogy a bérmálándókkal már reggel 8 óra előtt pontosan jelenjenek meg a székesegyházban s ott kijelölt helyeiket foglalják el.

Az ünnepélyes szertartás reggel 8 órakor eseményekkel kezdődik, amelyet gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök tart, teljes assistentiával.

A szent mise után Grosinszky Antal kanonok szent beszédet mond, amely után kezdetét veszi a bérmálás szentségének kiszolgáltatása.

A bérmálást, tekintettel a bérmálándók nagy számára gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök és dr. Lányi József tinini püspök végzik.

A bérmálándók elhelyezkedése a templomban akként történik, hogy egyik oldalán a fiú, másik oldalán a leány bérmálándók állanak fel.

Figyelemztetjük a bérmálándókat arra is, hogy közülük senki ne távozzék el a templomból közvetlenül megbérmálásuk után, hanem várják be a papai áldás kiosztását.

HIREK

* **A Kath Népszövetség háborus délutánja.** A Katholikus Népszövetség nagyváradí szervezete 1917 május 13-án, vasárnap délután a nagyváradí Katholikus Nővédő Egyesület anya- és csecsemővédő intézete javára ünnepélyt rendez a következő műsorral:

1. Csernus Mihály: Alkonyboraláskor Főrtikar, előadja Resch Mihály zenetanár vezetésével a kir. kath. tanítóképző ének-kara.

2. a) Gyóni Géza: Rab magyar imája; b) Kiss Menyhért: A cseki Árpád szobor. Szavaija Krisztik János.

3. Magyar műdalok és magyar nóták. Hegedűn játssza Szilágyi Béla, zongorán kíséri Resch Mihály.

4. Kik hozzák meg a világbékét? Ünnepl beszéd, tartja Szent Királyi Zoltán.

5. Beleznay Antal: Áldd meg e hont! Főrtikar, előadja Resch Mihály zenetanár vezetésével a kir. kath. tanítóképző ének-kara.

Az ünnepély vasárnap délután 5 órakor kezdődik. Belépti díj nincs, de szíves adományok köszönettel fogadottak.

Fenntartott helyek a Kath. Kőr ház-

nagynál naponta este 6 órától előre megválthatók.

* **Pongrácz, Servác, Bonifác.** A gazdák réme, a régi elnevezés szerint fagyos szentek: Pongrácz, Servác, Bonifác napjal érkeztek. Ma van Pongrácz napja, holnap és hétfőn pedig következnek egymás után Servác és Bonifác szentek névnapjai. A gazdák azért nevesték el a kath. egyház ezen három szentjét fagyos szenteknek, mert igen sokszor ezeken a napokon fagyos, hideg idő szokott beköszönten, ami érzékeny kárt okoz a növényekben. Most szerencsére nincs erre a veszedelemre kiállítás, mert elég enyhe idő van s remélhető, hogy a kárt tevő fagyot elkerüljük.

* **Miniszteri biztos a nagyváradí kereskedelmi iskolában.** A hivatalos lap közli, hogy a kereskedelemügyi miniszter a nagyváradí társulati fiú és női kereskedelmi iskola érettségi vizsgálatokra miniszteri biztosnak Sarkadi Lajos kereskedelmi és iparkamarai titkárt rendelte ki.

* **A Pro Transsylvania köszönete.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága április havi közgyűlésén 5000 koronát szavazott meg a Pro Transsylvania orsz. segítő bizottság részére, az erdélyi börtörés által sújtott lakosság felsegítésére. Az orsz. segítő bizottság elnökség a segélyösszegért köszönetét nyilvánítja a város községének.

* **Az Urleányok Mária Kongregációja** vasárnap reggel 7 órakor az olasz plébánia templomban közös szent áldozást tart.

* **Katonai kitüntetés.** A hivatalos lap közli, hogy a király Blum Ferenc 101. gys béli tisz. hadnagyot a legfelső dícsérellemeréssel tüntette ki.

* **A ref. leányegyesület évzáró estélye** a nagyváradí református tanító-nőképző intézettel kapcsolatos leányegyesület a hó 16-án, szerdán délután fél 6 órakor a megyeháza dísztermében évzáró estélyt rendez a következő műsorral: 1. Opera részletek. Osztályozott Scharf Károly karmester. 2. Előadást tart: Cséglődy Emánuel ref. s. lelkész. 3. Liszt: II. Rapsodia Hongroide. Zongorán előadja: Bíró Ibolyka. 4. Költő-műveket szaval: Havas Olga képzőintézeti növendék. 5. Előadást tart: dr. Ravasz László ref. teológiai tanár, 6. Mainart József: Lelkem keres... Előadja a képzőintézeti ének-kar. — Belépőjegyek ára: Ülőhely 3 és 2 korona, állóhely 1 korona.

* **Szalmakalapok.** Az idén, uraim, drágák lesznek a szalmakalapok. Ami van rakétáron, Habig, Girardi és másfajta, 15—20 korona, de lehet, hogy holnap már 30—40 korona. A szalmabehozatát nem engedték meg nekünk, Ausztria Németországtól 1 millió koronás értékű szalmabehozatára kapott engedélyt. Most a szalmakalapgyárosok Magyarország számára is behozatati engedélyt sürgetnek. Nagyváradra már hat héttel ezelőtt érkezett pár ezer korona értékű szalmafogat a a váuhivatalban lefoglalták, mert, bár Németországból jött, kínai eredetű. Miniszteri rendelet gátolja ezt s most folyomódott Friedlaender Hermann kalapgyára, hogy adják ki neki a bürokratikus ut mellőzésével a szalmát, mert tal lesz, mire megkapja. Ezért is drága lesz a szalmakalap s talán nem is lesz, mert nem kapunk szalmát Németországból.

* **Egy hős katona temetése.** Szőke Bálint a szegedi utázasred szakasz vezetője f. évi január 11-én a Kárpátokban 45 éves korában repülőgépről dobott bombától találva hősi halált halt. Holttestét mélyen süjtött családja hazahozatta s temetése ma, szombaton délután 1 órakor lesz katonai pompával a Pál-u 1. szám alatti gyásháztól, mely után az olasz temetőben levő családi sírboltban helyezik végső nyugalomra.

A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Öv. Szőke Bálintné szül. Reznér Róza, édesanyja öv. Szőke Mihályné, anyósa öv. Reznér Károlyné, sógora és sógoraője Szabó Ferenc és neje Reznér Barba, nagynője öv. Diószeghy Ferencné és családja, unokaöccse Szunyogh Mihály, az összes rokonok nevében legmélyebb fájdalommal tudatják, felejt-hetetlen drága jó férjének, a legjobb gyer-mek, vő sógor és nagybátya Szőke Bálint szegedi 7-7 árkász szakaszvezetőnek 1917 jan. 11-én a Kárpátokban orosz srápneltől találva királyáért és hazájáért 45 éves korában, boldog és példás házassága 20 ik évben hősi halált halt. A esőnyű fájdalom, melyet elvesztése nekünk okozott, kik nemcsak szívét és lelkét legjobban ismertük, örökre gyógyíthatatlanul megszebzte szívünket. Drága halottunkat haza hozatjuk és f. hó 12-én d. u. 1 órakor fogjuk Pál-utca 1. sz. házból az olasz temetőben lévő családi sírhelyen nyugalomra helyezni.

* **Megszűnt a szerdai husfogyasztási tilalom.** Tudomására hozom a város községének, hogy a m. kir. miniszterium 1462/1917. M. E. sz. rendeletével 1917. évi április hó 19-től kezdődőleg a 3101/1916. számú rendeletével a keddi napra elrendelt vágási és a szerdai napra elrendelt husfogyasztási tilalmat megszüntette. Nagyvárad, 1917. évi április hó 27. Lukács Odón sk. polgármester helyettes.

* **A Püspök fürdő** teljesen felkészülve várja a fűrdőszezon megnyitását. Komzsik Alajos bérlő nagy áldozattal mindent előkészített, hogy a fürdőrendezők a kitűnő gyógyvízén kívül minden kényelmet megtaláljanak. Nagy renoválást végzett a természeti szépségekben is bővelkedő fürdőben s az összes munkálatok már befejeztettek. A messze vidéken híres gyógyvízi pompás tükör és kádfürdők, valamint a kitűnő vendéglő is már megayilt s a közönség rendelkezésére áll.

* **Razzia a bodegákban.** A bodegák az utóbbi időkben nagyon elszaporodtak Nagyváradon. Egyik másiknak csak az elnevezése bodega, de különben vegyes igényű és erkölcsű férfiak és nők gyűlhelye. A rendőrség tegnap razzia-t tartott a kótas hírv bodegákban és pedig eredménytel, mert több gyanús férfit és női szedett össze a rendőrségi fogda számára. Toloncitra is jut belőlük. Helyes volna ilyen razzia-akat minél gyakrabban tartani, hadd tisztuljon a város.

* **Nyolcvanöt éves lóköltő.** Ugy tessék venni, hogy egyszer kötött lovat az öreg Sárközi István, aki Feketetón lakik s Debrecenbe ment a vásárra. A lovat elkallódtak utközben s ő talált két lovat, a Bungó Gáborné két lovát. Hát elvitte. Sorosa Barna elnök szuggeraló kérdéseire elmondta, hogy 1858-ban már katona volt, 1859-ben a franciák ellen harcolt s 1856-ban a „burkus“-okat verte. A lovakat visszaadta tulajdonosának. Mivel sose volt büntetve 85 év alatt, két hétre s 1 évi hivatalvesztésre ítéltek. A két hét — no, azt még csak elvi-

sell az öreg, de egy évi hivatalvesztés — ki tudja, egy év alatt a 85 éves embert nem szőlítják e ki minden földi hivatalból?

* Személyenkint és hetenkint 12 és fél deka zsir. Tudatom az összes hentes és mészáros iparosokkal, valamint zsírutasítással foglalkozó kereskedőkkel, hogy 1917 május 11 től kezdődőleg a forgalomban levő zsírutalványokra további intézkedésig személyenkint és hetenkint csak 12 és fél deka zsirt szolgáltathatnak ki. Lukács Ödön polgármesterhelyettes.

* Minden reménységük. Szomorú jelentés szól arról, hogy egy kis gimnazista leány 17 éves korában meghalt. A tavasz sokat ígérő virágát tépte le ez a tavasz, s szívbeemarkoló az a jajkiáltás, mely úgy hangzik, hogy nagyanyja és anyja minden reménységüket vesztették el Pammer Wanda halálával. Emberi részvét helyett utalunk az isteni ítéletre, amely bizonyára megnyugvást ad a két szülő fájdalomosan szjgősebére.

A szomorú jelentés így szól: Özv. Pammer Jónné Vadai Vaday Amália édesanya, özv. Vadai Vaday Ignácné nagyanyja, Vadai Vaday Lenke keresztanyja, községbeesett megietört szívvel tudatják, hogy minden reménységük egyetlen kis leányuk Pammer Wanda VII-ik gimn. tanuló 17 éves korában, hosszú, álmos és gyötrelmes szenvedés után f. hó 11 én hajnali fél 3 órakor követte előg egy évs előlt édesapját. Kedves halottunk földi maradványait május 13 én délelőtt fél 11 órakor fogjuk Bihar-Diószegen a gyászházán a róm. kath. egyház szertartása szerint becsenteltetni, becsentelés után Székelyhídon a Vadai Vaday család sirholtjában végező nyugalomra helyezni. A végtisztességtételre rokonait, barátait és ismerőseit meghívjuk. Az engedelmelő szentmise-áldozatot f. hó 14 én délelőtt 10 órakor Bihar-Diószegen fogjuk az Egek Urának bemutatni.

* Az állati szőrök bejelentése. A városi rendőrfőkapitányság tegnap hirdetményt adott ki, amely szerint mindazok, akik mindennemű marha, növendék marha, borjú, kecske és gödölye szőre, továbbá oszko és ló szőre felett rendelkeznek, akik ilyen állati szőrt eladás céljából tartanak: kötelesek készletüket a Szőrközpontnak (Budapest IV. kerület Bécs-uta 4 szám) megvételre felszámolni, még pedig a rak táron levő készletet azonnal, a többit pedig minden hónap első napján. Aki a rendelkezést megszegi kihágást követ el és 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbírással büntethető. A követhető legmagasabb áratról, valamint egyéb tudnivalókról felvilágosításokat a rendőrség (em. 18. sz. szoba) készséggel ad.

* Pályázat a haditengerészeti akadémiába. Közhírré tesszük, hogy a fiumei os. és kir. haditengerészeti akadémiában az 1917—18 ik tanév kezdetén beöltendő ingyenes, földijmentes, fizetéses és alapítványi helyekre vonatkozólag a os. és kir. hadügyminisztérium által kibocsátott s a m. kir. honvédelmi miniszter által közhírré tett 92211—24. 1917. számú pályázati hirdetmény a katonai ügyosztálynál hivatalos helyiségemben (Városháza, II. em. 29. sz. n.) a hivatalos órák alatt az érdeklődők által megtekinthető. Eleméry Ferenc, katonaiügyi tanácsnok.

* Gazdátlan ló. A rendőrség közhírré teszi, hogy f. hó 7 én egy veres pejkarca ló bilangságban találtatott, igazolt tulajdonosa a rendőrségen földszint 7. sz. alatt sürgősen jelentkezzen, mert 3 hét elteltével a talált jószág nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

A munkás-katona bizottság általános fegyverszünetet követel.

Budapest, május 11. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Pétervári jelentések szerint a munkás-katona bizottság általános harci szünetet követel az összes frontokon arra az időre, amikor a népszavazás az új alkotmányról és a béke kérdéséről dönt.

A Wolf ügynökség esti jelentése.

Budapest, május 11. (Saját tudósítónktól.) A Wolf ügynökség jelenté 11-én este: A nyugati harci fronton a helyzet változatlan.

Osszeszküvés Venizelosz ellen.

Budapest, május 11. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: A Havas ügynökség jelenti Szalonikitól, hogy ott összeszküvézt fedeztek fel, amely Venizelosz ellen irányult. Eddig 9 embert elfogtak, akiknek vallomásából kiderült, hogy az összeszküvés központja Athen és hogy a polgárok és katonák közös akciójáról van szó. A további vizsgálat szenzációs fejleményeket ígér.

* A Protestáns árvaház javára a már eddig közöltéken felül a következők adakoztak sorozatában tárgyakat: Balászházy Bertalané, Balászházy Margit és Olga, Markovits Antoiné, Pallay Lajosné, Schönberger és Munk. Gál Szató Istváné, O. E. Buttyka Lajosné, Róth. M. utóds, Waldmann Ernő, Tatóly és Rissó. Pézst küldtek: Hiemisch Frigyesné 50, László és Hunyadi-gömszlom igazgatósága 300, Gál Szabó Etelka 10, Miszoley Ferencné 20, Lábán Lajosné 20, Szunyogh Pálné 20, özv. Nagy Mórioné 40, Sztaniszlavszky Adolf 50 K. A nemekelőlt adakozóknak szinten is hálás szívvel mond köszönetet dr. Cziffra Kálmáné elnök.

* A Bihar megyei és nagyváradi orvos, gyógyszerész és természetudományi egyesület folyó hó 16 án szerdén délután 6 órakor a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara hivatalos helyiségében szaktürelt tart, amelyre az egyesület tisztelt tagjait szinten is meghívja az Elnökség.

* Magyar ifjakata hadseregbe! A m. kir. honvédelmi miniszter ur 128000/24. 1917. számú körrendelete értelmében szennel közhírré tesszük, hogy a os. és kir. hadapródiskolákban magyar honos ifjak részére feantsított és az 1917—18 tanév kezdetén beöltendő magyar állami alapítványi, magánalapítványi és fizetéses helyekre vonatkozó pályázati hirdetmény — melyben a felvételi feltételek, a megkivántató előtanulmányok, az 1917. évi július hó 12 ig okvetlenül beadandó folyamodványok benyújtása, felezerelese s a felvételi vizgára vonatkozólag foglalkoznak felvilágosított adatok — hivatalomban, Városháza, II. emelet, 29. sz. szobában a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Egyben, miután a honvédelmi miniszter ur idézett rendelkezésben felhívta a törvényhatóságot, hogy igyekezék társadalmi uton is odaadni, hogy a lovassági és tüzérségi hadapródiskolákba való felvételeire a magyar ifjak nagyobb számban pályázzanak, mert ezeknek a hadapródiskoláknak párhuzamos magyar osztályai csakis akkor állíthatók fel, ha azokba elegendő számú magyar ifju is jelentkezik, erre a körülményre az érdeklődő szülők figyelmét nyomatékosan felhívom. Eleméry Ferenc, katonaiügyi tanácsnok.

* Elütötte a kocsi. Tegnap délelőtt egy Caillag Ernő nevű 5 éves kis fiu a Terézia utca 5. számú ház előtt játszadózott a porban. Nem vette észre, hogy sebes vág-

atással egy üres teherszállító kocsi közeleg. A kocsi a kis fiu lábán ment keresztül, s kerekék bal lába fejét súlyosan összezúrták. A kocsi amilyen gyorsan jött, továbbá vágatott, a kocsis vagy a kocsi tulajdonos nem sikerült megállítani. A kis fiu a gyermekkorházban ápolják.

* Halálozások. Dömötör Gyula m. kir. csendőrmester és kisleány, Annuska, Álgya József és neje, Balázs Erzsébet szülei; Dömötör Ferenc és neje, Melegh Terézia apósa és anyósa; Álgya Margit és férje Kéry János, leánykajuk, Olga, Álgya Ilona és férje, Kuris János, fiok, János, testvérek és az összes rokonok nevében legmélyebb fájdalommal tudatják a felejthetetlen 38 év, édesanya, gyermek testvér, sógoron és nagy-nén, Dömötör Gyuláné szül. Álgya Irmának f. hó 11 én délután 1 órakor rövid szenvedés és a halotti szentégek ajtatosa felvétele után, életének 25 ik, boldog házassága 7 évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványait 13 óra órákor fogjuk Petőfi utca 4 sz. gyászházán a róm. kath. egyház szertartása szerint becsenteltetni és az olasz temetőben levő családí sirhelyen örök nyugalomra tételni. Az engedelmelő szentmise-áldozatot folyó hó 26 én délelőtt 9 órakor fogjuk az olasz plébániá templomban az Egek Urának bemutatattatni.

Béler Gyula királo nagyváradi borbélyiparost súlyos gyász érte. Neje tegnap éjjel Biharfelegyházán, hova gyermeki látogatására utazott, élete 38 évében szívvelbűdésben hirtelen elhunyt. Férje már hosszú idő óta a harctéren teljesít katonai szolgálatot s tegnap táviratban értesítették nejének elhunytáról. Négy gyermeke gyászolja az elhunytat, akiknek temetése ma, szombaton délután lesz Biharfelegyháza községben.

* Gyomron lötte magát. Súlyos sérüléssel hozták be tegnap az izr. kórházba Felsőpatak községből Salamon Naftalin korosmáros nejét, Schwarz Harminát. Salamonné tegnapelőtt délben revolverrel gyomron lötte magát. A kis faluban nagy riadalmat keltett az öngyilkosság híre, s szomszédok, mikor meghallották a dörménést, berontantak a korosmárosné szobájába, ahol Salamonné vérben fetrengve találtak, azt gondolták, hogy rablógylkosság történt. Az egész falu lakossága összeszűdött s keresztük a gyilkost, csak később oszlottak széjjel, mikor megtudták, hogy a korosmárosné öngyilkosságot követett el. Salamonné 24 éves asszony, azonban már nyolc év óta szívvelbűdésben szenved, s már régen hangozatta, hogy végez az életével. Tegnapelőtt heves rohamában elővante apja revolverét és azt gyomra tájékára tartva elütötte. Életveszélyes sérüléssel most az izr. kórházban ápolják.

Buchanan angol követ szanatóriumában. Stockholmól jelentik: Buchanan angol nagykövet Pétervárról egy finansziósi szanatóriumba vonult. E távozásból következtettek arra, hogy Buchanan vissza tért Argiltába.

Köszönetnyilvánítás. Bleyerné Garzó Adél urné zenetanárnő folyó hó 5. évi hangversenyének tisztá jövedelmét 200 koronát a Pro Transylvanica javára adományozta, melyért ezen egyesület részéről ezúton is köszönetet mond Cziffra Kálmán főispán.

Pályázat a Ludovikába és a honvéd reáliskolába. A m. kir. honvédelmi miniszter 111000-24. 1917. számú körrendelete folytán közhírré teszem, hogy a m. kir. honvéd főreáliskolában, valamint a honvéd Ludovika akadémiában az 1917-18. tanév kezdésén betöltendő kincstári, magyar állami alapítványi és magánalapítványi fizetési helyekre vonatkozó pályázati feltételek, a folyamodványok beujtása tárgyában szükséges tudnivalókra a hivatalomban (Városháza II. emelet 29. számú szoba) adja meg a szükséges felvilágosításokat. Eleméry Ferenc, katonaiügyi tanácsnok.

Közhírhöz, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas-féle hurut szelvénye. Ára 1-20 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

Irodahelyiség céljára alkalmas 3-4 szoba május 1-től kiadó. Feltételek megtekinthetők a „Fekete Sas és Zöldfa” r.-t. birtok irodájában. (Sas passage, telefon 14 0.)

Gyönyörű rózsás apró a nő legszépebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krémét és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát, el-tűnteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

5 hold szőlő és gyűjteményes hasznos borbé, esetleg felébe kiadó. Értekezhetni: Magyar Bankban Szent László-tér.

Polonézajánló MOKIN biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

Kiadó Nagyteleki és Arany János utca sarkán lévő házban három szobás modern lakás mellékhelyiségekkel augusztus 1-re. Értekezni lehet a házmasteránál, vagy Inceze irodában Bismar-tér 3.

Kiadó Rimanóczy-utca 11. sz. házban bejárattal az Ezredévi emléktér felől is, a földszinten 1 utcai szoba, 1 előszoba, 1 alkoven és 1 nagy irodahelyiség azonnal. Értekezni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleky-utca.

Előrendő hántott vargafarcei métere husz korona a Szent-teleki erdőben (Püspökfürdő felett) átvéve. Feltételek Mertz János bőrkereskedésében, vagy a megbízottnál az erdőben.

Eivállalok negatív Retusolást darab szám szerint. Cím a kiadóhivatalban.

A sebesült beteg katonák részére kérünk

EGY FELESLEGES PÁRNAHÚZATOT kegyesen adományozni. Küldendők: **A Vörös-Kereszt Jobbkéz osztály, Törvényszéki palota 25. sz. ajtó.**

Kiadó Rimanóczy-utca 13. számú házban 4 utcai szoba, 1 udvari szoba, konyha és mellékhelyiségekkel álló lakás, mely irodahelyiségeknek is alkalmas, folyó évi augusztus 1-től. Értekezni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleky-utca.

Értesítés. A Bihar Nyomda r. t. felszámolásban levő céget illető befizetések f. évi május hó 1-től kezdve a Bihar Megyei Takarékpénztár pénztáránál eszkozlendők.

ZENE ÉS MŰVÉSZET

A közelgő béke A közelgő béke boldog és vidám hangulata repül át minden otthonon, ahol a Szászok Zenéje kottafolyóirat egy-egy új száma megérkezik. A pompás nyolcadik szám Kovács Károlynak egy gyönyörű, szépséges magyar dalán kívül Budav Dánielnek Várj egyetlen szép virágom című keringőjét, amelyet a budapesti Apolló kabaréban éppoly tomboló sikerrel énekelnek, mint Hatényi-Haidberg: Gyön-gyöm s eresz s még című dalát a Téli kertben és Barta Lajos patlogó rag timentjét a Fővárosi Operában. A kilencedik szám öt dalt tartalmaz: Sas Náci mely hangulata magyar nőiája mellett egy vidám bakenótá, Reményi Balának rendezésű hatásos, finom műdalát: A csütörtöki téren című, Kondor Ernőnek egy bájosan kedves two-stepjét és Nagy Károlynak egy slágerkeringőjét, amelyet már is az összes fővárosi cigányok jártanak. A folyóirat előfizetése negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal: V. Kálmán-utca 22.

Vilmos császár kedvenc dala. A németek zsenialis uralkodója nemrégiben a fronton lévő magyar csapatoknál hallotta Lavotta szerenáját, mely a szó szoros értelmében elbűvölte az uralkodót. A Szászok Zenéje 10. ik száma a „Lavotta szerelme” című operából a szerenádos és Csokoray: „Földeskel jászok” című gyönyörű dalát közli. A tartalmas szám ezenkívül Ceglédy Gyulának csudaszép keringőjét, dr. Gajary Istvánok: „A makrancos herceg” c. opera szerenájának finom műdalát, és Kondor Ernő legújabb csárdását közli. Az öt szemesám ára együttesen 80 fillér, kapható minden könyvkereskedésben. Negyedévi előfizetés 4 korona. Kiadóhivatal: V., Kálmán-utca 22, ahol az eddig megjelent összes számok kaphatók.

SZÍNHÁZ

Heti műsori

Szombat délután: Drótostó.
Szombateste: Csárdáskirálynő. (Dr. Tóth Kálmáné fellépté.)
Vasárnap délután: Csokoládé katoná.
Vasárnap este: Csárdáskirálynő. (Dr. Tóth Kálmáné fellépté.)

A Csárdáskirálynő ma esti előadása hét órákor kezdődik.

A Csárdáskirálynő ma esti előadása dr. Tóth Kálmáné Varga Otília ur-nasszony játssa a címszerepet. Az érdekes vállalkozás első legmagyobb várakozással tekint a közönség, a mely eszült házat biztosít a Csárdáskirálynőnek erre az előadásra is.

A Csokoládé katoná egyike azok-nak az operetteknek, amelyeket mindig örömet lát a közönség a műsoron. Kedves

zenéjű, mulatságos meséjű színpadi alkotás, amely a maga dús helyzeteivel szakadatlanul szórakoztatja a közönséget. A Csokoládé katoná vasárnap délután kerül színre.

URANIA mozgó- színház	Szombat
	Sphinx rabja dráma 4 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 5 órákor kezdődnek.	

APOLLÓ mozgó- színház	Szombat
	Mire megvándulunk I. rész.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 5 órákor kezdődnek.	

VIGADÓ mozgó- színház	Szombat
	A szerelem bosszúja dráma 3 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 5 órákor kezdődnek.	

NYILTTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Vizespohár csiszolt üvegből	26
Borospohár csiszolt üvegből	20
Vizeskancsó csiszolt üvegből	150
Borospalack csiszolt üvegből	150
Teáscsésze fehér finom porcellán	1-
Teáscsésze színes finom porcellán	180
Porcellán vizeskancsó díszítéssel	250
Kávésbögre emlék felirással	70
Fali sótartó majolika fedéllel	250
Majolika vizeskancsó színezéssel	8-
Teáskészlet aranyozással	10-
Kávéskészlet aranyozással	10-
Feketékészlet aranyozással	10-
Mosdókészlet felszerelve	12-
Ebédőkészlet aranyozással	40-
Vizeskészlet színes aranyozással	4-
Boroskészlet színes aranyozással	4-
Söröskészlet színes aranyozással	4-
Tésztákészlet finom majolika	5-
Befőtteskészlet 6 személyre	4-

Konyha felszerelési áruk.
Főzőedények.
Táblaüveg. Porcellánárak.
Képkerepezés művészies
kivitelben. Ablaküvegezés!

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR**
Feloldás szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye
Szent László Püspök Gyógy-Fürdő
 Nagyvárad mellett
Fürdőüzem teljes!

Kénes hévviz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen. 500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész telepen és az cseszes szobákban. Nagyszobásu nyári uzoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszásfenntartás, napfürdő, homokkúria. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
 a fürdő bérloje.

IZSÁK LIDIA
 elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,
 Nagy Sándor-u. 1.

Park-szállás
 közelében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végeztől vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilgivel színház művésznőknek egyedüli szállítója.
 Telefon: 11-53.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és diszmű bádogos,
 vízvezeték és villanyszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
 Zöldfa-épület.

Villanymotor, irógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadtatnak.

Vízvezeték-utcán szép kilátással
 egy családnak való ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
 Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

Valódi cérna Grenadinok, batistok és zefirek a legszebb színek és mintákban nagy választékban érkeztek a

Vászon üzletbe.

Beóthy Ödön-utca 1. szám.
 Bejárat a kapu alatt.

Fekete batistok előnyös áron.

Szőlőoltványok

2-3 éves gyökeres pótlásra kiválóan alkalmas borfajokból 400 kor., csemegefajokból 500 koronáért ezenként megrendelhetők alanti szőlőtelepen.

A szőlő pótlás, valamint új szőlők telepítésére most van a legmegfelelőbb idő, mert a föld már felmelegedvén, az elültetett oltvány azonnal hajt.

Szűcs Részvénytársaság szőlőtelepe
 Bihardiószeg.

Telefon: 12 szám.

* **Kiadók** az Erzsébetligeten lévő új földzintés házban két szobás lakások mellett helyiségekkel augusztus 1 re. Ertekezni lehet a 3-ik épületben lakó házmesternél, vagy írsze irodában Bémer tér 3.

* **Butorozott szobák** rövidebb hosszabb időre a Zöldfa-épületben kiadók. Felvilágosítással szolgál a szobakezelőnő (Zöldfa-épület.)

Nagyobb vállalat keres
 ügyes kisasszonyt,

aki gyakorlatlaltal bir önálló irodai vezetésben. Gyorsírásban, gépirásban és könyvelésben perfect előnyben. Írásbeli ajánlatot, működési kör meghatározással „Ügyes” jelige alatt a kiadóhivatal továbbbit

Hasábos és vágott
TÜZIFA

szükségletét a legnagyobb bizalommal csak

JENEI M. CÉGNÉL
 szerezheti be

Nagypiac tér, Kugler és Andrányi palota. Telefon 10-13. szám.

Megrendelések pontosan kimérve, kivénatra házhoz szállítainak.

Vízvezeték és műbádogos munkákat készít, javításokat jutányosan eszközöl

Fey Rezső örökösei

Szent János-u. 22.
 Telefon 532.

A Rákóczi-ut legforgalmasabb részén
emeletes ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
 Sal Ferenc u. 15. Telefon 416.